

Fra manuskriptet til "At lære at dø". Scenen hvor folkeskolelæreren Elin holder oplæg for eleverne.

Elin: "Vi er kommet til den næstsidste dag i klimaugen og dagens spørgsmål er: Hvad kan vi gøre for at redde jorden? Svaret er: Absolut ingenting. Det løb er kørt. Så drop den tanke.

Måske I tror, jeg laver sjov. Men det er desværre bare sandheden.

Men som vi har gennemgået i de andre lektioner, så synes jeg det er vigtigt, at vi er meget kildekritiske. Så i dag kommer jeg ikke til at fortælle en masse fakta fra mærkelige bloggere. Jeg holder mig udelukkende til artikler der citerer IPCC eller andre videnskabelige undersøgelser. Der vil være kilder på alle tal. Jeg har allerede lagt alle referencer, og links tilgængeligt ud på AULA. Okay?

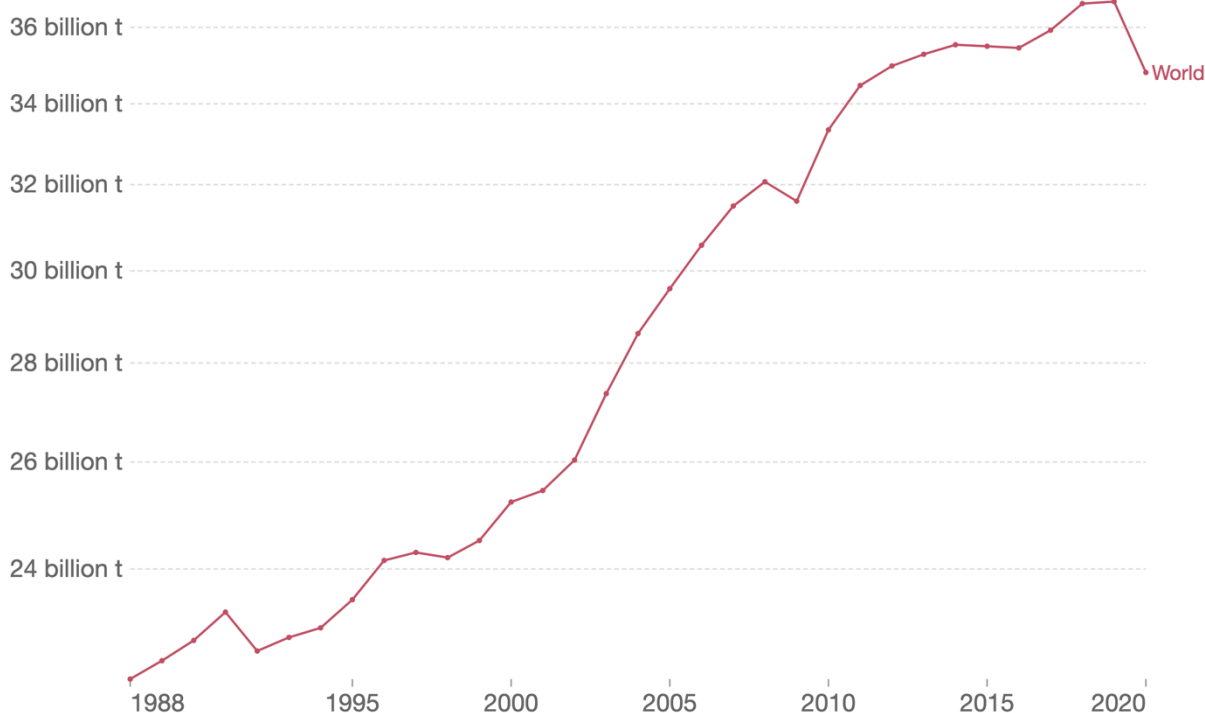
Så går vi i gang. Det er værre – meget værre – end I tror.

Kan I huske det der med emissioner under den industrielle revolution. At folk faktisk ikke vidste, at de ødelagde naturen. Men at vi så i 1988 heldigvis lærte, at det faktisk var rigtig dårligt for naturen med CO₂-emissioner. Her er udviklingen fra 1988 til 2015.

Annual CO₂ emissions

Carbon dioxide (CO₂) emissions from fossil fuels and industry. Land use change is not included.

Our World
in Data

Source: Global Carbon Project

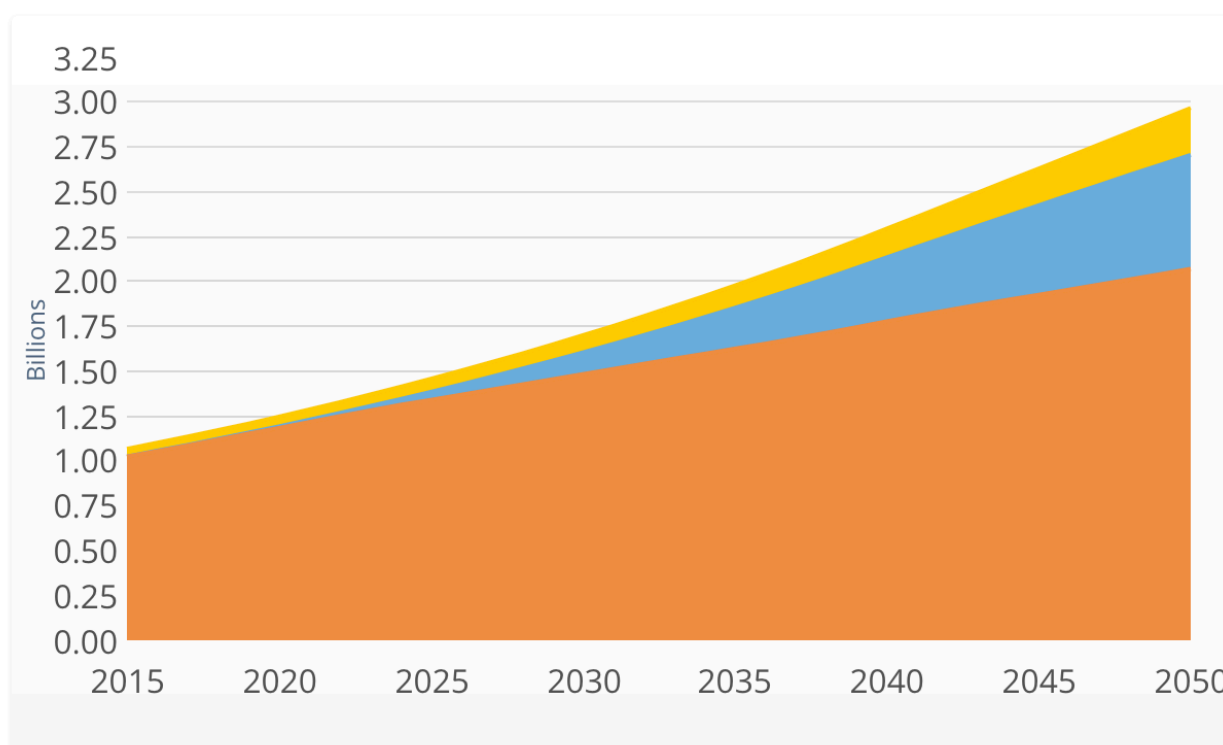
OurWorldInData.org/co2-and-other-greenhouse-gas-emissions/ • CC BY

I 2015 forstod verden så alvoren og udarbejdede den mest omfattende aftale nogensinde, nemlig Paris-aftalen – og så gik det sådan her. Som I kan se på grafen, så går det nedad. Det er på grund af pandemien. Nu går det opad igen. 85% af menneskelighedens 200.000 års samlede emissioner er udledt

efter 1945. Det vil sige, at tre generationer i princippet har brændt hele jordkloden op. Jeres forældres generation og deres forældre og bedsteforældre.

Vi går en tid i møde, som jeres forældre ikke kan håndtere psykisk. Måske siger de: ”Ja, det er forfærdeligt.” De ved godt, at det er dårligt, men de vil ikke rigtig forstå, hvor dårligt det er. Det er synd for dem, de kæmper hårdt med det her. Måske har de købt en elbil? Ida, din far har jo for eksempel købt en Tesla. I 2018 var 0,3% af alle verdens biler elbiler. I 2040 forventer man, at 40% af alle solgte biler kommer til at være elbiler. Det lyder jo virkelig godt. Hvis man altså ser bort fra det faktum, at antallet af biler samlet set sandsynligvis vil være 100% flere end i dag. Så vi kommer til at have endnu flere fossildrevne biler end nu, vi har bare OGSÅ elbiler. Her er et estimat over, hvilke biler som vil køre i 2050.

Vehicles on the Road Worldwide

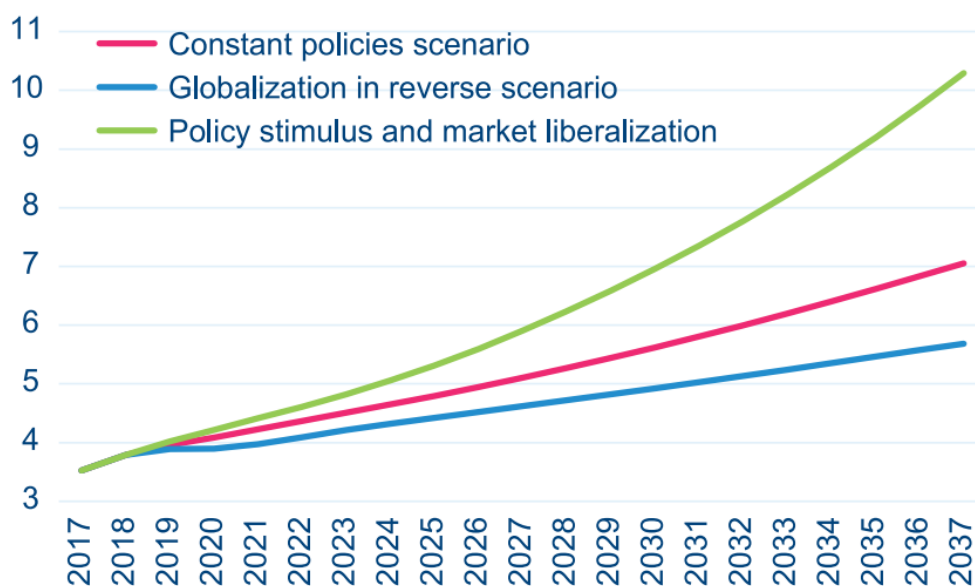

Kilde: Fuel Freedom.

Det orange felt er fossildrevne biler, og det blå felt er elbiler. Og i øvrigt så du ved det, Ida; at lave et Tesla-bilbatteri svarer til at flyve mellem København og New York 16 gange i CO₂-emissioner. Det er kun for produktionen af batteriet.

Jeres forældre har måske nævnt ordet: flyskam. Nok ikke lige din far, Jonas, han arbejder jo for SAS. Godt, hvordan ser det så ud på papiret? Verdens totale antal fly forventes at være fordoblet fra 2015 til 2035. Man forventer, at der vil tages 8,2 milliarder flyrejser i 2037. Dobbelt så mange som i 2016. Der er nemlig et tydeligt mønster – historisk set. Vi passagerer rejser dobbelt så langt hvert 15. år. Så at jeres forældre hver anden gang tager toget til Berlin hjælper ikke.

Passengers (billion, O-D basis)

Sources: IATA/TE

Måske snakker jeres forældre om, at de burde spise mindre kød? Nu afslører jeg en hemmelighed – det er for det meste bare snak og ingen handling. Sådan gør voksne jo en gang i mellem. Vi har 13.2 mio. grise i Danmark som spiser foder, der i stedet kunne dyrkes som mad til mennesker. Vi har 1,5 mio. kvæg i Danmark, som udleder metangas. Vi fortsætter endda med at spise det, selvom vi ved, at det er 30 gange værre for miljøet at spise oksekød end vegetarisk.

36% af alle pattedyr, som lever på jorden, er mennesker. 60% er slagtedyret eller husdyr, 4% er vilde dyr. 70% af alle jordens fugle er kyllinger, som bliver slagtet indenfor 6 uger af deres levetid. 60 milliarder kyllinger slægtes hvert år.

Indlandsisen smelter.

Det er svært, på en enkel måde, at fortælle om, hvordan indlandsisen smelter, fordi der findes så mange feedback-reaktioner. Det vil sige, at der skabes en negativ spiral ned i et brændende inferno. Tænk på det sådan her: Isen er hvid og kold og reflekterer derfor solens varme, eftersom farven hvid reflekterer lys. Som I kommer til at lære meget mere om, når I senere får naturgeografi i 8. klasse. Men nu når isen er begyndt at smelte, så møder solstrålerne det mørke vand, som, i stedet for at reflektere varmen, absorberer den, hvilket gør, at endnu mere is smelter og gør at havene bliver endnu varmere. Og når havene bliver varmere, så kommer der oversvømmelser og havniveauerne stiger. Og havniveaernes stigning og varmere temperaturer gør, at koralrevene dør. Og at koralrevene dør, gør, at de ikke binder kuldioxid lige så godt, hvilket gør, at havene bliver endnu varmere og øger vandniveauet endnu mere. Og sådan fortsætter det.

Kan I huske, hvor dejlig frisk luften var, da vi i sidste uge havde orienteringsløb ude i skoven? Man kalder jo skovene for jordens lunger. I 2021 var der så mange skovbrænde i verden, at røgen og gasserne fra de brændende skove svarede til 2 års CO₂-emissioner fra Tyskland.

Som det ser ud nu, går vi mod 14% højere CO2-emissioner fra nu og frem til 2030 i en tid, hvor vi siger, at vi skal have halveret emissionerne for, at jorden ikke skal ende i en situation, som er umulig at komme tilbage fra.

Men hvad kommer der til at ske med os? Rosa, du ser lidt skræmt ud. Jeg gør det her, fordi jeg bekymrer mig om din fremtid, i modsætning til dine forældre. Så lyt nu og tag ind, hvad jeg siger, Rosa.

Varmen:

De fem varmeste somre, som er målt i Europa, har alle været efter 2002. Den varmebølge, som i 2003 dræbte 2.000 mennesker om dagen i Europa kommer til at være en almindelig sommer når du er 40 år. Der er en 48% sandsynlighed for, at man allerede inden 2027 kommer til at have et år med over 1,5 grads opvarmning. Det er altså, inden du er fyldt 18 år.

```
<iframe width="560" height="315"
src="https://www.youtube.com/embed/46zcAt3vf_4?controls=0" title="YouTube video player"
frameborder="0" allow="accelerometer; autoplay; clipboard-write; encrypted-media; gyroscope;
picture-in-picture" allowfullscreen></iframe>
```

Men når det bliver så varmt, må man jo køle sig ned! Ikke også!?

Ved du, hvor mange tønder olie, der bliver brændt af i Saudi-Arabien hver dag for at kunne forsørge landet med air-condition? I Saudi-Arabien brænder man om sommeren 700.000 tønder olie af hver dag for at kunne forsørge landet med aircondition. 10% af verdens elforbrug går til forskellige typer af ventilationssystemer og airconditionanlæg. Efterspørgslen forventer man vil blive tredoblet frem til 2050. Vi vil bygge omtrent 700 mio. nye ventilationssystemer frem til 2030. Hvilket vil kræve ca. 3 gange så meget energi som vi bruger nu.

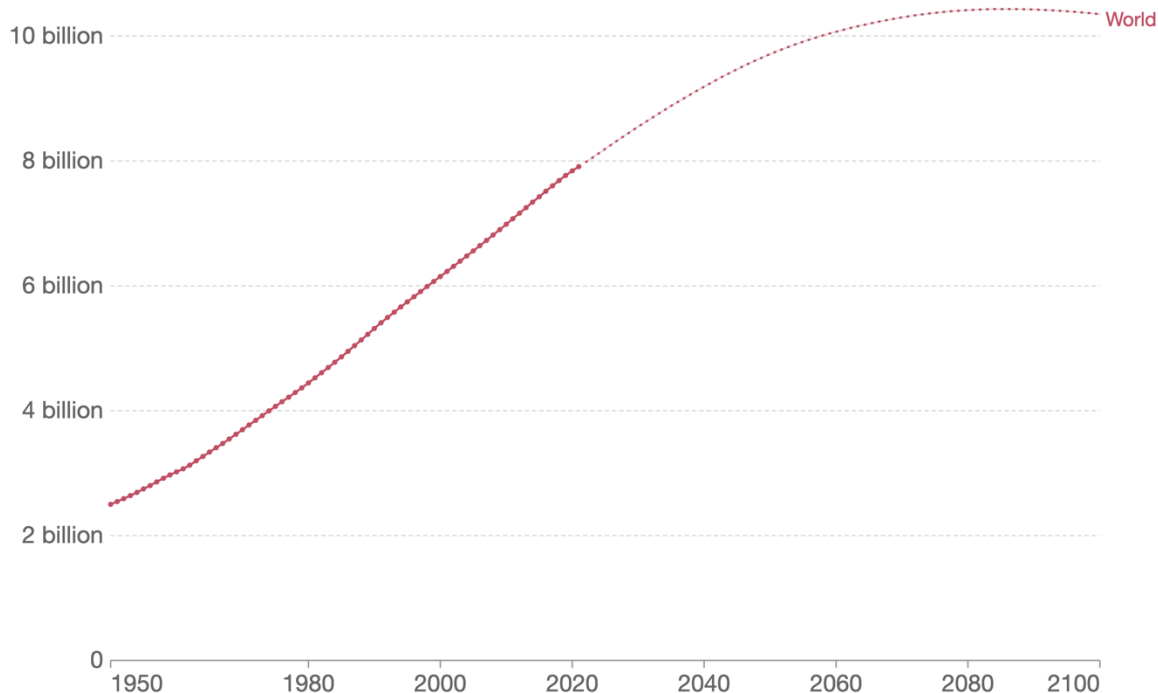
Så kommer vi til næste rubrik.

Sult:

Man plejer at regne med, at 10% af alle afgrøder forsvinder ved en varmestigning på 1 grad. Så hvis vi regner med 2-3 grader varmere klima i år 2100, så er der 20-30% mindre chance for at få mad. Men samtidig forventer man, at verdens befolkning på den tid er øget med 50%.

Population projection by the UN, 1950 to 2100

Shown is the total population since 1950 and the 'medium variant' projections by the UN Population Division.

Source: United Nations - Population Division (2022)

OurWorldInData.org/future-population-growth/ • CC BY

Så vi har 50% flere mennesker at forsørge, men med måske 30% mindre mad. Det skulle måske kunne løses lidt bedre, hvis vi nu stoppede med at spise kød lige nu, men det kommer jo ikke til at ske. De fleste af jer har jo også kød med i jeres madpakke i dag. Jeg kan tage den her madpakke, du har fremme her, Emilie. Den her madpakke med spegepølse er med til at oversvømme en rismark i Vietnam. Men det er dine forældre jo ligeglade med. Det er jo en dansk tradition, eller endnu bedre en dansk rettighed at spise spegepølse. Spise det, spise det! Så spis din fucking madpakke og nyd smagen af død i din mund, ikke bare fra grisen, men også fra alle de sultne risbønder i Vietnam.

I år er der 800 mio. mennesker, som er underernærede. Mange af dem bor i Afrika, hvor der i dag bor 1 mia. mennesker. I år 2100 forventes det, at kontinentet Afrika har tredoblet sit indbyggertal til over 3 milliarder. Hvor skal de få mad fra? Og hvor skal de bo? Områderne nærmest ækvator kommer til at være for at varme og dermed umulige for beboelse. Men I har da masser plads hos jer, William, efter den tilbygning I byggede sidste år. Med dejlig cement fra Aalborg Portland, som står for 4% af hele Danmarks CO2-udledning. Ét eneste firma – 4% af hele Danmarks CO2 udledning.

Lad være med at græde, Alexander! Jeg siger bare sandheden. I er nødt til at høre det! I kommer til at takke mig! Næste rubrik.

Oversvømmelser/druknedød:

Det her ved I vel næsten allerede. Det her er faktisk en af de få sandheder, I har hørt om. Fx ved mange, at store dele af Jakarta i Indonesien, som har 10 mio. indbyggere, vil ligge under vand allerede i 2050. I USA er Miami den by, som vil ryge først. Men af alle er det de asiatiske byer, som vil falde i

havet først. Shanghai, Hongkong, Bombay og Calcutta etc. for ikke at tale om alle de rismarker, der i dag giver os mad. Eller i år, hvor en tredjedel af Pakistan lå under vand.

Og Erik, jeg har hørt at du ikke kan svømme endnu. Men du skal vide at:

Oversvømmelser i verden er fordoblet siden 2004, og forøgelsen kommer til at fortsætte. Det amerikanske sikkerhedsdepartement forventer, at ca. 40 mio. mennesker i USA er i direkte trussel for oversvømmelser i de kommende årtier.

I 2020 flygtede 30 mio. mennesker fra deres hjem på grund af voldsomt vejr verden over. Så Erik, hør hvad jeg siger! Du er nødt til at tage dine svømmetimer alvorligt Erik!

Men præcis vandniveauforøgelsen er en af de faktorer, som er sværest at forudse og vil ramme forskelligt over hele verden. Men det foruroligende er, at mellem 1992 og 1997 smeltede isen på Antarktis med 49 milliarder ton om året, men mellem 2012 og 2017 smeltede den fire gange så hurtigt. Og Grønland: På de varmeste dage i Grønland er det mere end 8 milliarder ton om dagen. Når isen og permafrosten smelter, så frigøres der masser af kul og metangas, som har været lagret i flere millioner år. Som selvfølgelig også bidrager til opvarmningen.

Jeg havde også lyst til at snakke om alle de storme og orkaner, som vil husere verden over. Og selvfølgelig drikkevandet, som allerede nu er et stort problem. USA's vestkyst vil snart mangle drikkevand. Ifølge UNICEF er der allerede 430.000 børn, der dør hvert år, fordi de ikke har adgang til rent drikkevand. Altså næsten en halv million børn hvert år. Men en halv million døde børn er faktisk et ret lille tal, hvis man tænker på, hvor mange børn der vil dø hvert år, når I beslutter jer for at få børn.

Jeg havde også lyst til at snakke om de døende have og udfiskning. Men det har vi desværre ikke tid til i dag, fordi I snart skal have hjemkundskab og lære at lave fiskefrikadeller. Så jeg når heller ikke at fortælle om alle de sygdomme, som vil komme, pga. de bakterier der har været nedfrosset i permafrosten. Eller alle de myggebårne sygdomme, som vil sprede sig, fordi myggen får et større areal at leve på, når verden bliver varmere og vi fælder skoven. At malaria og denguefeber vil ramme nye områder. Eller alle de nye pandemier som abekobber og nye mutationer af gamle vira.

Men altså, jeg vil gerne gøre det klart – det jeg gennemgår nu, lyder som biologi, men mest af alt er det politik. Det er politiske valg, som tages hver dag, som gør, at alt det her vil ske. Det er ikke forudbestemt at det bliver sådan her rent biologisk. Men det er en politisk klimaudvikling, jeg snakker om. Hvis vi for alvor handlede på at ændre den her udvikling, så ville vi måske lykkes!

Det sker ikke og det kommer ikke til at ske. Af den simple årsag, at problemet er for stort og omfattende, og fjenden er alt for stærk – nemlig jeres forældre og deres måde at leve på. Så det kan lyde hårdt, børn, men det I må gøre, er at lære at dø.

Prøve at forestille jer en fremtid, hvor civilisationen som vi kender den i dag ikke længere eksisterer. Jeg ved, det er svært, I er jo bare børn. Jeg forstår det. Og jeg kæmper selv dagligt med at lære at dø. Men vi bliver nødt til at se sandheden i øjnene.

Der vil være massedød og masseudrydelse og krig. Meget krig, krig om mad, krig om vand og krig om land, som ikke er oversvømmet. Naturkatastrofer vil ses som almindeligt vejr. Der vil blive bygget

mure, ikke kun mod havene, men mod vores medmennesker. Mennesker som søger hjælp, mad og vand.

Før vi har lært at dø som civilisation, kommer vi ikke til at kunne se sandheden i øjnene. At møde fremtiden ærligt er essentielt for at kunne tage de rigtige beslutninger. Så I kan starte med at droppe tanken om, at I gør en forskel ved at samle lidt skrald på stranden. I er for gamle til det nu. Jeg er ked af at sige det: Lær at dø – jeres forældre vil fortsætte med at dræbe planeten, og jeg har opgivet troen på dem. Det burde I også. Tak for nu.”